

Oglas, pripisana itd. ...

... za predbrojbu, oglas itd. ...

NAČA CI ORPA

Izlaz svakog četvrtka ...

Netiskani dopisni se ne vraćaju ...

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli ...

iz sjednice obć. zastupstva, obdržavane u Kastvu, dne 5. augusta 1907.

Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Predsjednik gospodina K. Jelusić otvori sjednicu u 10 sati prije podne. U prisutnosti sa 21 gg. općinskih zastupnika i 2 sa savjetujućim glasom.

Odobren je zapisnik posljednje sjednice i imenovana su gg. V. Armanini i F. Jelusić da pročitaju odnosno potpišu zapisnik današnje sjednice, te se prelazi na pripćenja. Na tužbu Starčića iz Klance, proti općini Studeni radi gradnje ceste u "Stulcu" došlo je do nagode, da so Starčić isplati otkupna cijena sa K 100.— i troškove sa K 33 40 para, zaključkom, da se taj prostor uknjiži na imo Studene, a županstvo, da ne poduzima bez znanja općinsko uprava samovoljnih posala. Njekoji općinari nisu jošie izveli opredjeljenog im dijela, ceste od Studene na "Stulac" pa županstvo Studene moli, da se isto prišli da to izvedu, jer bi se nastavilo gradnjom ceste. U smislu saopćenja predsjednika, preinačuje se zaključak u predmetu podnešenja tužbe proti g. Münzu i zaključuje se, da se ovlastuje g. opć. glavaru na podnešenje tužbe protiv račenoa na povratu nepravdano zapojednutog općinskog zemljišta i odstranjenje tamo učinjenih radnja i neuporabivog materijala sa općinskog tla, kao i otvorenja javnih i privatnih prolaza. Općinarom iz sela Bežjaki, duje se na uporabu opć. strecaljka, da sami isprazne i očiste "Bežjakov kal". Zaključuje se naručba od 50 komada pušaka "Wernli" sa hodovi u cijenu od K 9.— po komadu kod tvrtke Bittner u Pragu. Brojajavna služba, kod postanskih ureda u Klani i Sv. Mateju odobrena je pod uvjetom, da interesirane stranke doprinesu obćani iznos od K 2850.—, a namještajem stupova započeti će se naskoro, obzirom na okolnost, što c. kr. kot. poglavarstvo upozoruje općinare, da ne smetaju radnike pri postavljanju stupova i sjeku grana i slabala, koje bi smetale funkcioniranju brojajava. U selu Skrtiji, da opć. geometar razvidi zemljište, sastavi nacrt i proračun za gradnju spremišta vode u tom selu, pa će se naknadno potpora odlučiti. Malodobnog Antonu Turak ostavlja se i nadalje na uzdržavanje kod Turak Antona iz Blazici 58, ali bez općinske potpore. Doznajuće se kovaču Pobru K 30.— za više izvedene radnje pri namještaju željeznih vrata kod pučke učione u Zametu. Na želju općinara iz Breze bio je tamo 3. junija t. g. gosp. opć. glavar sa gosp. prof. Spincićem radi izvida sube za eskurendoskolu, te su tom prilikom izvidili izgrađeni dio ceste Breza—Jelusići. Obzirom što općinari Breze ne mogu sami o svom trošku izraditi i ostali dio ceste zaključuje se umoliti c. k. vladu i zemaljski odbor za doznacheenje daljnje potpore za nastavak gradnja te ceste. Školska zgrada u Hostima je gotova, ali obzirom što općinari plaćaju malo poreza to će sav potrošak biti vrlo kasno isplaćen, te se zaključuje upitati c. kr. vladu, da bi općinarni Hostove u tu svrhu podiellila izdašnu podporu. Odobrava se izdatak od K 60-80 za nabavu karbolne kiseline. Uzima se do znanja proširenje djelokruga pošte u Francićima, namještenjem listovnice u Rukavcu za Doljnji i Gornji Rukavac, gdje će se dnevno uzimati listove i otpremati pošiljke. U predmetu pristajanja parobroda uz kastavsku obalu, uzima se do znanja odgovor ravnateljstva ug. hrv. društva, da se vode pregovori glede preinake vožnje izmed Rieke i Istarske obale do Lovrana, pa će se naknadno u predmetu odlučiti. Pro-

čitava je molba. Grbac Ljudevita i dr., da se u "starom portu" sagradi mala pomorska luka i za rasprave u predmetu zaključeno bje, da se to prepusti za jednu od budućih sjednica. Gosp. F. Rubesa zagovara gradnju gata na Kantridi a zbog prestaništa parobroda, da se izvidi tamošnje zemljište i sastavi proračun Zahvalnošću uzima se do znanja doznacheenje druge polovice zemaljske podpore od K 1650 za starne u selu Jelovićani, Pilepić i Skurinja. Novi most u Tracovici s kastavsko je strane mnogo viši, pa je nužno da se cestu uzdigne, ali treba pri tom popraviti i most rukava, kojim izliče voda od mlina, pa se zaključuje daju gradnju, sustaviv predhodno o tom proračun, pregledaju gg. opć. glavar, V. Lucić i V. Sinčić. Da se znao o službovanju opć. redara i poslužnika zaključuje se, da opć. nadredar danomice žutnom izvješću opć. tajnika o obavljenju službi, te da im se dobavi službene knjige gdje će isti upisivali svoje službovanje. Ne udovoljuje se molbi zidara F. Dukić, da mu se po-udi nešto gašenog vapna. Odobrava se postupak opć. uprave, što se je obratila na naše zastupnike na carevinskom vieću gg. dra Laginju, prof. Mandića i prof. Spincića, da bi izhodili narodu ovog kraja državnih putopora zbog ljetošnje suše, na što se je upozorilo i ostala naša glavarstva njihovih kotara. Uz put, što vodi k šterni u Skurinji velika je strmina, pa se zaključuje, da se put obgradi s doljnje strane sa zidom uz cijenu od K 124, a s protivne strane da se postave čvrsti kolobrani sa željeznim šibkama. Opć. lugar Ivan Cetina stariji obolio je i zahvalio se nu službi, moleć da mu se doznati mjesječnu podporu. Prihvaća se predlog opć. odbora, da mu se doznati podporu čim podmiri dug napram općini, inače da se dug gruntovno uknjiži. Glede novog lagara da se raspise natječaj uz dosadanju plaću. L. Lagaru A. C. tini doznajuće se plaća oca mu Ivanu, ako kani službovati u Lužini. Inače raspisat natječaj za Lisinu. Uzima se do znanja da je Srđo Patar primljen u svetu općinarstva grada Trsta. Dozvoljava se Kinkela Ivanu, da gradnjom šterne uz svoj skadanj u Bregina zadje pod opć. put, ali ne smije nikomu braniti prolaz preko šterne.

Prihvaća se odkaz najmanje opć. stala na Crekivini zaključkom, da se na doba raspise dražba za unajmljenje iste uz cijenu od K 16172. Tvrđici Greinitz, da se isplati za montiranje tuba kod opć. šterna K 27370 odbiv u koliko je manje posla obavljeno kod šterne u Jelovićanima. Nadučitelj u Rukavcu, traži da mu se poviši paušal za ogrjevi, poslužnika, školski i za školski vrt, koji se predmet prepusta za proračunsku sjednicu. Popravak općinskog puta od Marčelji na Kukuljani pučvjeran je Tomi Kukuljan zaključkom, da se radnike ne isplati dok ne bude razvidjen taj popravak. Da bi se povećao prihod Družbe Sv. Cirila i Metodija i pobudilo na to i ostale naše općine zaključuje se, da ova općina od sada na svim svojim dopisima rabi Družbin biljeg. Dozvoljava se Skrij Josipu St. Josipu bezteretno izlučenje jedne čestice, uz uvjet, da namiri sve zastano interese. Na izjavu Lenac Ivana iz Zameta, da mu je njuorena obilna površina iskopanog kumenoloma i postavna previsoka cijena odlučuje se, da opć. geometar u prisutnosti gosp. F. Rubesa ponovno izmjeri to zemljište i predloži budućoj sjednici na riješenje. Prihvaća se

vi javne terete nosimo, treba, da i agodati uživamo. li ćemo nastojati, da učinimo sve le, da se podigne naobrazba pučanrkvom i školom; nastojati ćemo, da digne blagostanje naroda. I radi upravo postavili smo ovaj predlog, e sada u raspravi.

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se iromasnom, — smatra se za jednu ijsiromašnijih pokrajina, što ih Auima. Reći ću, da je to za veći dio line naroda istinito, ali reći ću ta- , da Istra nije od naravi siromašna, e uvijek bila siromašna, niti da mora takovom biti. Oni, koji su citali i Istre, a citali ste ju stalno Vi svi, , što pripovjeda Kasiodor, da bijaše Istra, doista prije mnogo stolotja, vieku, žitnica i za drugo zemlje, da živez iz nje izvezio i za druge poe. A da danas nije tako, nego iko siromastvo vladu u velikom di- krajine, to se mora većinom pripri- vnim vladama i upravama, koja su pokrajinom vladala, a nisu se bria- g blagostanje pučanstva. Niti mlje- praveditori niti njemački grofovi nisu za dobro pučanstva, nego samo za i svoje najbliže. A i kd je feuda- prestano, nije bilo mnogo bolje, jer vlastela i seljaci bili osiromašili i i se, te su mogli dobro živiti samo Novodobna vladu, vis. sabore, bilo talj. bilo autonnu zanemarivala je većinu pučanstva ove pokrajine. je kada uradila što za većinu pu- a, i ako je kadšto uradila, uvijek su bili drugi razlozi, druge svrhe, — se, da se zemlja prikaže taljanskom, se narod taljanci. Ne krivim više autonni oblasli, nego li državne, ipotonje bile one, koje su ako i ne i direktno, podupirale autonne oblasti, i narod otudjuju samom sebi.

tomu došlo su razne nezgode, a, peronospera, često suša, tuča, i druge, i eto nevolje u narodu. Gosneka ni ne znadu, kako velike biede pokrajini, jer se radije drža gradova, alaze u zabitnije krajeve. Ja mogu da ima takovih nevolja, da se žade opisati, tako napose na otocima rnom djelu Istre.

se tomu pomogne, treba veća treba jednu veću akciju poduzeti, e dulje trnati, ali i za dulje po- moći, i treba nekoje manje, koje će brzo, pomoci.

Za veću akciju dužna je poglavito e. kr. vladu, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povje- ranik, i nek izvjesti svojim višim, da e. k. vladu, ako i kad poduzme veću akciju, ne izkazuje milosti, nego čini dužnost, da naime nadomjesti ono, što je kroz mnog: desetljeća odnosno stoljeća zanemarila.

Kako se čuje i kako je i danas spome- nueno veleštovani g. asesor Chersich, c. kr. vladu odlučilo se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa studijama, nacrti i pla- novu, nego da se dade brzo na posao. Neka vladu pozove i nas na sudjelovanje,

Obćeniti izborni razred podjeljen u 2 kotara bira:

- 1. Sudbeni kotari Baje, Piran (izuzev Korte), Poreč (izuzev Baderna, Zbandaj, Varvari i sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj (izuzev mjestnu obćinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Ilovik), mjestna obćina Vizinada (izuzev Kastelir), porežne obćina Kopar. Milje, Valle d'Oltra, Motovun, Oprtalj, Višnjani, Vodnjan, Sv. Vinčanat, Pula, Fažana, Galežan, Sišan, Labin, te gradovi Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno tri zastupnika;
2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, Buzet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev poreznu obćinu Labin i grad Plomin), Vodnjan (izuzev porezne obćine Vodnjan i

presvj. g. predsjednika, demisioniranog, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih riječi u svom govoru. Pozalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztakao je štete, koje su za pokraj- inu i njezino stanovništvo iz toga nastale. On je također rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Priddao je, da bi trebalo riješiti ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različita druga pitanja; osobito pitanja, koja čine opreke izmedju većine i manjine Ist. sabora, te zatelno, da sabor djeluje mirno i da tako vladu u cijeloj pokrajini, a na njezinu korist veći mir, nego li je do sada bio. Zatelio je konačno, također da se podigne materi-

V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravak i popunjak izbornog roda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz cijelu po- krajine, pa će so vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je nadalje iz- taknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnovne, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opazujemo, kako je ne izravno to već učinio drug. G. Andričić u svojom netom inrečenom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ova pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer

Oglas, pripadna itd. likovna izvedba i: za temeljni običnog cijenik ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasne itd. tajni se naplatom ili položnicom pošt. Medionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

NAČA CI OPA

Iskazi svakog četvrtka o pedne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u nepodpisani ne tiskaju u neiskriveni ne primaju. Predplata se poštarinom stoji 10 K u obće. 6 K za seljake na godino ili K 3 - odn. K 2-50 na pol godine. Izvan carsvine više poštarina. Plata i utužuje se u Pall.

Pojedini broj stoji 10 h, zap stal 20 h, kull u Pulu, toll izvan iste. Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. prije J. Krupčić i dr. (Via Giulia br. 3.) kampana se naslovljuje sva pisma i predplata.

Mandir u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

na molim strojem... 45 dana, dobiva

radnja sa višegradnjom u... k Franu nagrada K 40 za

dražba za prodaju 200... u Lisini uz do-

pučko učione u Brigadu... zidarska radaja Dukle Lju-

zemljišta „Sorovo“ u Gor... od 541-07 koji utru-

ma je gotova, te se ta... odobrava sa ukupnom

radbu popravka puta od... od K 290-40.

gradnje pločnika pred... na Lokvi i pred opć.

h dražba i kolaudacija... 8.

z gorivog drva iz Lisine... ostala je bezuspješna,

ke za javne općinske... za ovu godinu kao i

je pregled opć. bla... što se ovdje vode

ara za kupanje, mu... rnih klosteta, plin-

Novosti Sprava za priredžaju... priprema izvedbu i Jofinu otkona.

Dne 19. junija t. g. obdežavao se je Izvid od strane c. kr. vlade i ove općine glede ustanovljenja mjesta za novu zgradu c. kr. učiteljišta. Opć. povjerenstvo spora-

Na molbu za prodaju i najam opć. zemljišta zaključuje se, da se prodade Haidner Vjekoslavu u Matuljima 90 m² za K 180 uz uvjet, da o svom trošku učini obradnji zid i da se taj utrak upotrebi za nastavak gradnje puta od kolodvoru Matulji prema selu Osojnic, Pilepić Ivan u Zametu za K 19-20, Anastasiu ud. Kundić bezplatno se ustupa tnalno za gradnju grobnice za pok. supruga Mata i obitelji uz groblje u Rukavcu, Franu Franu Garić prodaju se 26 m² zemljišta u Zametu po K 1 i ako općini odstupi toliko svog zemljišta za gradnju opć. puta, nadoplativ mu eventualnu veću površinu sa K 1 po m², Maljavac Josipu iz Skalnice kućno tnalno u Skalnici za K 98, dozvoljava se Milanu Dukić, da opakama pregradi dio kuta između njegovu i Marjanovićeve kuća u Kastvu, Bacić Andru u Matuljima kućno tnalno, preinajući zaključak od 23. III. t. g., Bacić Josipu kućno tnalno u Trinajstičevoj preinajući zaključak od 29. aprila t. g., Srdoč Ivan u Matuljevoj štire za K 172-20 i Dukić Franu kućno tnalno u Matuljevoj za K 122-80. Molbu braće Marčelja uzet će se u pretres, kad se nagodi sa Loncem. Neuvražuju se molbe Širola Frana, Bločić Andra, Srdoč Albine. Molbu Srdoč Andra uzet će se u obzir iza naknadnog izvida na licu mjesta. J. L. Münzu dati će se u najam kameglom u Matuljevoj uz ponudjenu najamninu od K 500 godišnjih za pet godina, čim udovolji svim postavnim mu uvjetima sa strane općine. Molbu Sepić Ivanu uzet će se u obzir čim dodje do nagode sa Rade Franom. Marčelja Andru da se povratu K 39-61 uplaćenih za kućno tnalno, a glede poboljšica odlučit će se kad bude tko drugi preuzeo to tnalno. Turak Franu, da se isplati K 200 za izradbu spomenika Jakovu Mežek.

Na molbu za podijeljenje novčanih potpora i drugog sadržaja odlučuje se i doznajuće jednomo K 4, šestorici po K 6, dvojici po K 6, jednomo K 8, osmorici po K 10, jednomo K 16, jednomo K 20 za popravak krova, dvojici izdaje se bezplatno dopust za 4 metra drva, za najamninu Mamit Tonke za junij t. g. K 14, opršta sa Kuznić F. i Laginja ud. M. repart škole po K 8. Redarima Brozoviću i Jurđani daje daljnjih K 12 za dobavu korica i remena za sablju, posjednjom K 2 za paznju na mir i red na Jakovlju na Kantridi, Bizalju izdaje se paušal t. g. za dobavu odjelja, riječkoj bolnici za održavanje neizlječive Matejić od 30. junija t. g. K 115-14 Afric A. za bolničke troškove K 17-63, obiteljima općinara iz Velog Vrha K 60, tršćanskoj bolnici za obskrbu neizlječive Felan Francike do 6. julija t. g. K K 79-20, Tibljas Josipu sljepcu i za pratitelja mu do Trata i natrag zbog operacije na očima K 50, mjesечно Dukić Josipu, ako mu bude podijeljena i potpora od zemaljskog odbora dok svrši košaračku školu u Baču K 15, Lučić A. i Rubesa J. u ime najamnine K 8 a Lučiću sudnička potpora od K 3, djeca Bacić J. i Dukić I. za školsku godinu 1907/08. po K 10 mjesčnih. Grobarima na klastavskom groblju povisuje se pristojba kopanja grobova za odrasle na K 6.

Glede popravku općinskih puteva od Selinari na Starci i od Jurčići do Brestovice prepušta se na rješavanje proračunskoj sjednici, opć. geoinstar da razvidi i učini proračun za popravak puta od sela Hosti prema cesti Sv. Križa, te će se naknadno odlučiti o doznačenju potpore, za popravak ceste Zvončed-Zdemer doznajuće se K 100 uz nadzor gosp. M. Kinkela, za popravak ceste Rubesi-Ferlanija-Matulji doznajuće se daljnjih K 100 ukupno K 150, unoviv cestni odbor, da istu primi u vlasitnu režiju, odobrava se izdatak od K 21 više za služenih pri gradnji ceste Sv. Križ-Hosti, nego li je iznašala polpora općine; put od Vukove ravni do crkve Sv. Luke u Rukavcu, da se popravi potporom od K 150 uz nadzor gosp. V. Arminini, glede popravku Srokovog kala, da se razvidi i učini proračun za cijevi i tuba pri šterni u Skrapnju, a tube dati će se on, što su sad neuporabivi kod „šternice“ u Rubesovoj. Nekoliko se molba ne uvražuje.

Obzrom, što se je potaklo pitanje o ustrojenju djačke kuhinje u Kastvu, preporuča se, da se taj podhvat sa strane općine podupre. Izcrpiv dnevni red predsjednik diže sjednicu u 6^{1/2}, sata po podne.

vi javne terete nosimo, treba, da i agodati uživamo.

li ćemo nastojati, da učinimo sve le, da se podigne naobrazba pučan-

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se iromašnom, — smatra se za jednu ijiromašnijih pokrajina, što ih Au-

da Istra nije od naravi siromašna, e uvijek bila siromašna, niti da mora takovom biti. Oni, koji su čitali i Istre, a čitali ste ju stalno Vi sv,

što pripovjeda Kastidor, da biljaše Istra, doista prije mnogo stotljeja, vieku, žitnica i za druge zemlje, da živez iz nje izvezio i za druge po-

E da danas nije tako, nego lio siromaštvo vlna u velikom di-

praveditori niti njemacki grofovi nisu za dobro pučanstva, nego samo za i svoje najbliže. A i kad je fenda-

je kada uradila što za većinu pu- a, i ako je kadšto uradila, uvijek au bili drugi razlozi, druge svrhe, — se, da se zemlja prikaže talijanskom,

to mu dođe su razne nezgode, a, peronospera, često suša, tuča, i druge, i eto nevolje u narodu. Gos-

neka ni no znadu, kako volike biede pokrajini, jer se radje drže gradova, taluze u zabitnije krojeva. Ja mogu dn ima takovih nevolja, da se ladio opisati, tako napose na otocima

treba jednu veću nekiju poduzeti, e dulje trajati, ali i za dulje po-

Za veću akciju dužna je poglavito e. kr. vlada, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povje-

Kako se čuje i kako je i danas spo- menuto veličanstvo g. asesor Chersich, e. kr. vlada odlučila se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa študijama, nacrti i planovi, nego da se dađe brzo na posao. Neka vlada pozove i nas na sudjelovanje,

Obćeniti izborni razred podjeljen u 2 kotara biru:

- 1. Sudbeni kotari Buje, Piran (izuzev Morje), Poreč (izuzev Baderna, Zbandaj, Varvari i sv. Lovreč Pazentički), Rovinj (izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Hovik), mjestna občina Vižnada (izuzev Kastelici), porezne občine Kopar. Mlje, Valle d' Oltre, Motovun, Oprtalj, Višnjani, Vodnjan, Sv. Vincent, Pula, Pazana, Galezan, Sišan, Labin, te gradovi: Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno zastupnika;

- 2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, zet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev jeznu občinu, Labin i grad Plomin), Pula (izuzev porezne občine Vodnjan i

prevj. g. predsjednika, demisionirano, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih rječ u svom govoru. Požalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztakno je štete, koje su za pokrajinu i njezinu stanovništvo iz toga nastale. On je takodjer rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Pridodao je, da bi trebalo rješiti ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različita druga pitanja; osobito pitanja, koja čine opreke između većino i manjine Ist. sabora, te zaželio, da sabor djeluje mirno i da tako vlada u cijeloj pokrajini, a na njezinu korist već mir, nego li je do sada bio. Zaželio je konačno, takodjer da se podigne materi-

V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravnk i popunjak izbornog roda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz cijelo pokrajine, pa će se vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je nadalje iztaknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnove, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opažamo, kako je ne izravno to već učinio drug. g. Andričić u svojem nelom inrečnom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ove pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer

Izpitni za makiniste. Mjeseca oktobra vršit će se u Trstu izpitni za makiniste trgovackih parobroda. Pismeni izpitni biti će dne 1. i 2., praktički dne 4. i ustmeni dne 5. oktobra. Molbe za dopust k izpitu treba poslati c. kr. pomorskoj vladi u Trstu do 28 septembra.

Mladi Istran zaglavio na parobrodu „B. Kemény“ društva Adria. Riecko novine od dne 15. o. m. pišu: Juče je kapetan Ljudevit Kiselić, glavni zapovjednik na parobrodu društva Adrije „B. Kemény“ izvestio lučki ured o ovom slučaju: 8. rujna, u 10 sati prije podne dok se je parobrod nalazio u Jadranskom moru i dok se je momčad bavila čišćenjem broda, podje 15-godišnji mladić Matija Glavić iz Sušnjevice do „boka-porte“ da zatvori spremište. Kako je bio jedan dio „boka-porte“ zlo postavljen, pade s njime, kad je na nj stao, u dubinu spremišta, te ostade na mjestu mrtav.

Grom udario u trabakul. Dne 16. o. m. udario je grom u čozotsku ladju „Volonta“ koja je izvan luke lovila ribe. Trojica ribara, koji bijahu u ladji ostane ozledjenu, dočim su bile oštećene nekoje ribarske sprave.

Oglas.

Kojim se daje do znanja, da će se obdržavati budući marvinski sajam u Pazinu polag sajmovnog reda prvi ponedjeljak mjeseca, koji dodje dne 7. oktobra ove godine.

Pazin, 24. rujna 1907.

Obćinski glavar:
Dr. Kurellć.

Pogledajte moju obrascu ama,
Ako piti sam, i sa, i sa malicah samo,
Kupovao neki niko - ali istina je prava,
Da napravim sv. Kathreiner -
Kupovao te sladna kava.

Prava samo
u izvornim omot-
cima sa imenom
Kathreiner.

Znata kava, pošto
uzulava ne treba je
piti bez primjese
Kathreiner-Kneippove
sladne kave.

Ona se je iskazala
svojom vrstom kao
najodličniji kavnj na-
pitak, na pošto je
isplata i
lahko pro-
baviva, naj-
toplije se
preporučuje.

Djeca
bi se još samo
možda posvema
na Kathreiner
pijediti.

Pozor tamburaši! Izšli su najnoviji členici tamburaški glazbotvorina za tambure od prvih i najboljih glazbotvoraca tamburske glazbe kno: Farkaša, Broža, Hruze, Tomića, Machada i L. D. Kod prve sisačke tvornice tambura
J. STJEPUŠIN U SISKU.

OGLAS.
Daje se na opće znanje, da će se u nedjelju dne 29. septembra 1907. u 10 e

goslov
Pregari
vjetna
gore K
K

Ra
mjest
općin
koju
antic
tobres
spos
svjet
skor
sade
M
gov
moj
Z
koč

M.
N
dc

D
P
Z
I

tičkih stvari, saje duvaca i ...

Dvostruki elektro-magnetički
KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti lalčene su sa mojim strojem posve! Od izličeših sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnih slojeva izdane svjedoče i pripisane iz sviju strana svjeta pohranjeno su u mojoj pisarnici, gdje stoje svaku u svako doba na vidu. **GDJE NIJE DAN LIER NIJE POMOGAO, MOJIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenih bolesti, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju neće bio lalčen najdulje u roku od 45 dana, dobiva

TRAŽITE SVUDA!

GLAVNO SKLADIŠTE
U KNJIZARI
CIRILO-METODSKIH ZIDARA
ZAGREB
PREKOPAVICEV TRG 5/4

SVI HRVATI
PUŠE
U KORIST
HRVATSKE
ISTRE,
JER KUPUJU:
TUJČICE I
CIGARETNI PAPIRIĆ
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA

M. Z.

DRUŠTVO ELIZOVINA

Josef Brosina & Pola
Via Barbacani, 6.
Službeno ovlaštenu namještac, vode i plina.

kaca za kupanje, mu-
dernih klosteta, plin-
skih svjetiljka, tr-jne
Auerove mrežice,
komad po 60 para;
tuljaca za plinske
svjetiljke, komad po
40 para.

Novost! Sprava za prištediti vodu
(Sparrapparatbrenner). Prištediti 40%, plina!

Prouzima u te struku zasjo-
cajuće radnje te jamči za so-
hodnu izvedbu i jeftinu cijenu.

Oglas, pripisana itd. Likaju računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglaš itd. laju se naplatnicom ili polotnicom pok. Stelionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Na list na vrijeme ne primi, aka to javi odpravnitiču u vorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izana napiso „Reklamacija“.

Glavni račun br. 847/849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom razvijamo stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladništvu Leginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Vla Crociera br. 1, II. kat).

Izborna forma za Istru.

Zemaljski je odbor dne 23. p. m. održao saboru izbornu preosnovu, iz koje onašamo važnije podatke. Broj zastupnika povisuje se od 33 na 42, i to 3 biskupa, a 39 izabranca. Bira ih bi veliki posjed i trgovačka komora kao do sada: prvi 5, a druga 2, gradovi 13 (prije 11), ladanjske občine 13 (prije 12), a občinitli izborni razred 6.

Izborni kotari. Veliki posjed ciele pokrajine tvori jedan izborni kotar. Gradovi bili bi podijeljeni na: Pula tri kotara. (I. grad, II. Portuarea, Sv. Martin, Zaro i Sv. Mihovio, III. ostatak predgraja); Kopar, Piran, Rovinj, svaki jedan kotar; Izula, Milje i Buzet zajedno jedan kotar; Poreč, Motovun, Vizinada i Opatalj zajedno jedan kotar; Buje, Humak i Novigrad zajedno jedan kotar; Vodnjan, Pazin, Labin i Plomin zajedno jedan kotar; Lošinj mali i veli zajedno jedan kotar; Cres i Krk zajedno jedan kotar; Volosko, Opatija, Lovran, Kastav, Mošćenice i Podgrad zajedno jedan kotar.

Vanjske občine podijeljene u 6 kotara biraju:

1. Sudbeni kotar Piran (izuzev Korte) Poreč (izuzev Baderna, Zbadanj, Varvari i Sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj (izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev poreznu občinu Lošinj veli), porezna občina Valle d'Oltra (Milje), porezne občine Višnjana, Vizinada, Labinci, Opatalj, Sv. Vinčenat, Pula, Fazana, Galežan, Sišan, Labin, zajedno tri zastupnika;
2. sudbeni kotari Kotari Kopar (izuzev Val d'Oltra) Podgrad, te porezna občina Korte, zajedno dva zastupnika;
3. Sudbeni kotar Buzet i Pazin zajedno dva zastupnika;
4. Sudbeni kotari Motovun (izuzev porezne občine Višnjana, Vizinada, Labinci Opatalj), Vodnjan izuzev poreznu občinu Sv. Vinčenat), Pula izuzev porezne občine Pula, Fazana, Galežan i Sišan), te mjestna občina Kanfanar, porezne občine Baderna, Zbadanj, Varvari i Sv. Lovreč Pazenatički zajedno dva zastupnika;
5. Sudbeni kotari Volosko i Labin (izuzev poreznu občinu Labin);
6. Sudbeni kotari Krk i Cres, te mjestna odnosno porezna občina Lošinj Veli.

Občinitli izborni razred podjeljen u 2 kotara bira:

1. Sudbeni kotari Buje, Piran (izuzev Korte), Poreč (izuzev Baderna, Zbadanj, Varvari i sv. Lovreč Pazenatički), Rovinj izuzev mjestnu občinu Kanfanar), Lošinj (izuzev Ilovik), mjestna občina Vizinada (izuzev Kastelir), porezne občine Kopar, Milje, Valle d'Oltra, Motovun, Opatalj, Višnjana, Vodnjan, Sv. Vinčenat, Pula, Fazana, Galežan, Sišan, Labin, te gradovi Buzet, Pazin, Plomin, Cres, Krk zajedno tri zastupnika;
2. Sudbeni kotari Volosko, Podgrad, Buzet (izuzev grad Buzet), Labin (izuzev poreznu občinu Labin i grad Plomin), Vodnjan izuzev porezne občine Vodnjan i

Sv. Vinčenat, Krk (izuzev grad Krk), Cres (izuzev grad Cres), Kopar (izuzev porezne občine Kopar, Milje i Valle d'Oltra), Motovun (izuzev porezne občine Motovun, Opatalj, Vizinada, Labinci i Višnjana) Pula (izuzev porezne občine Pula, Fazana, Galežan i Sišan), porezne občine Korte, Baderna, Zbadanj, Varvari i Sv. Lovreč Pazenatički, Ilovik, te mjestna občina Kanfanar zajedno tri zastupnika.

Izbornu pravu pripada: 1. U velikom posjedu: a) austrijskim građanom obaju spoloiva, te udrugam i društvom, koji za nekretnine u Istri plaćaju K 300 izravnog realnog poreza uz uvjet, da zemljarina bude najmanje K 100 b) austrijskim građanom obaju spoloiva, koji plaćaju najmanje 200 K zemljarina.

2. U gradovima obćinari mužkoga spola nastanjeni u gradskom području, ako:

- a) u obćinama sa 3 izborna tiela pripadaju prvom ili drugom tielu, ili pripadaju trećem, plaćaju najmanje 20 K izravnog poreza;
- b) u obćinama sa manje od tri izborna tiela, su sadržani u prve dvie trećine izbornika, ili pripadaju trećoj plaćaju najmanje K 20 izravnog poreza.

Gradsko poručje odlučuje se putem naredbe namjestništva u sporazumu sa zemaljskim odborom.

3. U vanjskim obćinama vriede su glasne ustanove kao za gradove uz stepnuće najmanjeg poreza na 10 K.

4. Za občinitli izborni razred odlučuju se iste ustanove kao za izbor zastupnika u carevinsko vieće.

Ove iste ustanove su približno usvojene i za provedbu izbora, poimence pak u koliko se tieće izravnog i tajnog glasanja.

Osnova je uređjena na temelju, da od 39 biranih zastupnika pripadne Talijanom 24, a Hrvatima i Slovincem 15.

Govor

nar. zast. prof. Vjekoslava Spincića izrečen u I. sjednici istarskoga sabora dne 21. o. m.

Visoki sabore! Uzimajući prvi puta riječ za ovoga zasjedanja, budi mi dozvoljeno, osvrnuti se nekim opazkama na otviriti govori presvj. g. predsjednika, demisioniranog, ali — kako je sam rekao — zakonitog. On je rekao liepih rieči u svom govoru. Požalio je što sabor nije zasjedao 2 god. i više, iztakao je štete, koje su za pokrajinu i njezino stanovništvo iz toga nastale. On je također rekao, da treba razpraviti i glasovati novi izborni red i to na koliko je moguće široj podlozi. Pridodao je, da bi trebalo riešiti ne samo izbornu osnovu, nego kod toga različitia druga pitanja; osobito pitanja, koja cine opreke izmedju viećno i manjine Ist. sabora, te zaželio, da sabor djeluje mirno i da tako vlada u cijeljoj pokrajini, a na njezinu korist veći mir, nego li je do sada bio. Zaželio je, konačno, također da se podigne materi-

jalno stanje pokrajine i da se razprava osno, e, koje bi smjeralo na to.

Lijepih-smo riječi; kako se vidi, čuli od presvj. g. predsjednika, osobito one za mir u pokrajini i u saboru, te za izravnije opreka izmedju obiju narodnosti, ali tim riječima slijedili su čini i sa strane samog presvj. g. predsjednika, koji su u posvemašnjoj opreci sa njegovim riečima. U svom dosta dugom govoru nije on smatrao shodnim, da i jednu riječ progovori u jezik u manjine doista ovoga sabora, ali većine stanovništva pokrajine. Znamo, da bijaše ovdje u saboru nekoliko Čeha, koji dobro poznadu, kako se postupa i u drugim saborima, pa se nisu mogli dosta načuditi, kako je moguće, da predsjednik sabora u ovoj zemlji ne nalazi za shodno, niti rieči progovoriti hrvatski.

A sličdilo je na to i nešto drugo, što nikako ne smjera na mir izmedju vas i nas, što ne kaže nikako na izglađenje opreka, — a to je bio izbor predsjedništva. Izabrali ste gospodo, 2 tajnika, koji imaju čitati razne podneske, ali obojica su iz vaše sredine, a nijedan od nas, koji bi mogao čitati hrv. podneske. Izabrali ste 6 revizora, a na nas koji sačinjavamo 1/2 sabora, niste se niti kod toga izbora obazrili. Izličem to, vis. sabore, radi toga da znađete, da mi dobro pamtimo i opažam, — da mi za sada to još pregaramo, ali hoćete li za buduće da se mirno razpravlja, da ne bude opreka, morat će se mir sklopiti na temelju ravnopravnosti, bez ikakvih povlastica, bez ikakva nadvladjuvanja, gdje ćemo da budemo ravnopravni sinovi ove zemlje i ovdje u čitavoj javnosti. — (Odobranje).

Što se tieće izbornog reda, svi ćemo biti u prvom redu za to, da se uvede obće, jednako, izravno i tajno izbornu pravu. Već mnogo godina borimo se za to. Sada se je to uvelo i za car. vieće. Smatramo to pravednim (tako, kao što je pravedna najpravednija stvar. Ali ako se i za sada ne bude moglo to postići, jer vis. vlada, koja je dozvolila, da se takav izborni red uvede i za carev. vieće, ista ta vlada ne će što dopušta za carev. vieće, da dopusti za zemaljske sabore; — ali, opetujem, ako do takovog izbornog reda ne bude moglo za sada doći, mi ćemo glasovati, za popravak sadanjega i da se proširi izbornu pravu, koliko je više moguće. Glasovat ćemo, da sabor dobije više zastupnika, glasovat ćemo, da se uvede t. zv. V. kurija za ovaj sabor, jer će to biti korak bliže onom idealu svakoga pravoga i pravednoga čovjeka; ali taj popravak i popunjak izbornog reda morat će biti takav, da ovaj sabor bude odraz ciele pokrajine, pa će se vidjeti, da je u njoj većina, stanovništva hrvatske i slovenske narodnosti.

Gospodin predsjednik je nadalje iztaknuo, da je potrebno, da razpravimo različite osnovu, koje bi podigle blagostanje naroda. I mi ćemo rado sudjelovati kod toga, ali opažamo, kako je ne izravno to već učinio drug. g. Andrijić u svojem netom inrečenom govoru, da se ne smije raditi samo za jednu stranu ove pokrajine, nego za sve strane, za čitav narod, jer

Islasi svakog četvrtka e podno. Netiskani dopisi se ne vraćaju u podpišani ne likaju a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odu. K 2:50 na pol godine. Izvan carevino više poštarina. Plaća i utičuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., kao stali za h., koll u Puli, toll izvan iste. Odnositivo i uprava nalazi se u »Tiskari Leginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Vla Gludja br. 1), kamoneka se naslovljuju sva pisma i predplato.

ako svi javno terete nosimo, treba, da i svi blagodati uživamo. Mi ćemo nastojati, da učinimo sve moguće, da se podigne naobrazba pućanstva crkvom i školom; nastojati ćemo, da se podigne blagostanje naroda. I radi toga upravo postavili smo ovaj predlog, koji je sada u raspravi.

Gospodo! Pokrajina Istra smatra se vrlo siromašno, — smatra se za jednu od najsiromašnijih pokrajina, što ih Austrija ima. Reći ću, da je to za veći dio pokrajine naroda istinito, ali reći ću također, da Istra nije od naravi siromašna, da nije uvijek bila siromašna, niti da mora uvijek takovom biti. Oni, koji su čitali povjest Istre, a čitali što ju stalno Vi svi, znadu, što pripovjeda Kasiodor, da bijaše najino Istra, doista prije mnogo stoljeća, u IV. vijeku, žitnica i za druge zemlje, da se je živež iz nje izvezio i za druge pokrajine. A da danas nije tako, nego da veliko siromaštvo vlada u velikom delu pokrajine, to se mora većinom pripisati raznim vladama i upravama, koja su ovom pokrajinom vladala, a nisu se brinula za blagostanje pućanstva. Niti mlatački praveditori niti njemacki grofovi nisu mislili za dobro pućanstva, nego samo za sebe i svoje najbliže. A i kad je feudalizam prestao, nije bilo mnogo bolje, jer su i vlastela i seljaci bili osiromašili i zadužili se, te su mogli dobro živiti samo lihvari. Novodobna vlada, vis. sabore, bilo ces. kralj, bilo autorna zanemarivala je veliku većinu pućanstva ove pokrajine. Malo je kada uradila što za većinu pućanstva, i ako je kadšto uradila, uvijek su tomu bili drugi razlozi, druge svrhe, — radilo se, da se zemlja prikaže talijanskom, ili da se narod talijanci. Ne krivim više zem. autornije oblasti, nego li državne, jer su potonije bile one, koje su ako i ne uvijek direktno, podupirale autorne oblasti, da naš narod otudjuju samom sebi.

K tomu dođe su razne nezgode, filuxera, peronospera, često susa, tuća, i razne druge, i eto nevolje u narodu. Gospoda neka ni ne znadu, kako velike biede ima u pokrajini, jer se radje drže gradova, a ne zalaze u zabitnije krajeve. Ja mogu kazati, da ima takovih nevolja, da se teško dade opisati, tako napose na otocima u sjevernom djelu Istre.

Da se tomu pomogne, treba veće akcije, treba jednu veću akciju poduzeti, koja će dulje trajati, ali i za dulje pomoći, i treba nekoje manje, koje će brzo, pomoći.

Za veću akciju dužna je poglavito c. kr. vlada, i ne možda da čini milost. Neka si zapamti molim, g. vladin povjerenik, i nek izjvesti svojim višim, da c. k. vlada, ako i kad poduzme veću akciju, ne izkazuje milost, nego čini dužnost, da naime nadomjesti ono, što je kroz mnoga desetljeća odnosno stoljeća zanemarila.

Kako se čuje i kako je i danas spomenuto veleštovani g. asesor Cherschi, c. kr. vlada odlučila se je na akciju u većem stilu; treba pak da ne čeka, da ne gubi previše vremena sa studijami, nacrti i planovi, nego da se dade brzo na posao. Neka vlada pozove i nas na sudjelovanje,

vriš
trgo
će i
dne
treš
Tre

B
od
Lj
pa
ist
ru
pt
d
p
S
e
p
j
c

mi smo uvijek pripravni poduprijeti ju i riječi i činom, kr'o bi se tim prije podiglo blagostanje. Pripravni izvjestiti ju, gdje treba graditi ceste većeg zamašaja, gdje treba osušivati polja i močvare pokrajine i uredjivati rijeko i potoke, pripravni smo kazati njoj, gdje da podize vinogradarstvo, gdje voćarstvo, gdje živinogojstvo, gdje treba graditi luke, potrebita željezničke pruge i razne druge stvari. Kod ciele akcije, mislim, vis. sabore, da bi c. k. vlada imala raditi sudjelovanjem predstavnika jedno i druge narodnosti u pokrajini.

Sada još nekoliko riječi glede male akcije. Doista ljudi ne umiru i ne padaju od gladi nigdje, ali trpe mnogo i glad i žedju. Tu je perikulom in mora, tu treba brze i nagle pomoći. Svakako treba pomoći glede obskrbe vodom, jer se od sada događa, da ljudi imaju ići po vodu sat, dva, tri, ili da se moraju zadovoljiti sa 5—6 litara vode na dan. Ciele obitelji u Omišlju dobivale su ovoga ljeta 8 lit. vode na dan. Drugdje morali su ljudi piti blatnu i kaljnu vodu, ili plaćati za nju po kablu po 5—6 novč., dapače i 8 novč., kako sam to ovih dana od vjerodostojnih ljudi čuo.

Da to prestane, vlada bi i zem. odbor imali podupirati što življe obćine za gradnju vodnjaka. To se istina prilično i čini, ali bi želio, da se to tim brže, i da se obćine, koje se same za to dovoljno ne brinu, podbro, da se bolje postaraju za obškrbu vodom. S druge strane treba također pomoći i cestogradnjama. Doznao sam iz spisa jedne obćine, a potvrđio mi je velepoštovani g. prisjednik Dr. Chersich, da je zem. odbor razaslao na obćine okružnica, kojim je tražio, da mu izvjestite gdje i kakove je štete, i kako bi se moglo pomoći pućanstvu u bijedi i nevolji. I odgovori su stigli. Znam iz priobćenih mi spisa, da je jedna obćina predložila poglavito gradnje cesta. Tako su stalno učinile i druge. Visoka vlada, premda sam čuo, da je ministarstvo financija odredilo, da se ne smije davati osim u najskrajnjoj nuždi, podpore za ceste iz fonda za suzbijanje bijede, — trebalo bi se da se ipak daje podpore iz toga fonda za gradnju i popravak cesta, jer nas iskustvo uči, da se novcem iz tog fonda učinilo dosta cesta. Osim toga znađe se, da se ni do najnužnijih cesta ne bi dulje vremena došlo, ako bi se čekalo na nacerte, troškovnike i na sve drugo, što zakon za redovitu gradnju cesta propisuje. Time kad bi se bezodvlačno vodnjake i ceste gradilo, priskoćilo bi se ljudima time u pomoć da si sto zasluže, i obškrbilo jih onim, što je najnužnije u životu.

Svršavam skoro. Samo bih preporučao, da bi kol. glavari, kad se radi o tom, kako se ima pripomoći dati siromašnom pućanstvu, pozabali u kotarima gdje su obe narodnosti, predstavnike obih, da se dogovore čim i kako bi se imalo pomoći, da se tako u istinu siromašnom narodu pomogne.

Ovime preporučam vis. sabore i jedan i drugi moj predlog, koji sam sa svojimi drugovi postavio, i opačam g. predsjedniče, da neću kod točke više govoriti. Ovo što rekoh služi za obrazloženje jednog i drugog predloga.

Preporučam predlog odnoseći se na zem. odbor. Nije teško zadovoljiti mu, jer za štete zem. odbor znađe iz izvješća, što ih je dobio od obćina, a veličinu podpora može prema tomu izračunati, samo molim, da zemaljski odbor svoje predloge čim prije na razpravu sabora podastre, i da se čim prije u istinu siromašnom pućanstvu u pomoć priskoći.

Preporučujem i drugi predlog, najma da se pozove središnju c. kr. vladu, da dade čim veću svotu na raspolaganje c. kr. namjestničtvu u Trstu, koje bi onda djelilo podpore za vodo- i cestogradnju i davalo beskatmatne zajmove.

Preporučam slavnom zem. odboru, da odnosa izvješća čim prije podnese c. kr. vladi, a to će mu biti tim lakše, što je materijal za to već sakupljan, i što smo mi svi pripravni u svako doba kod toga mu pomoći.

Preporučujem vruee jedan i drugi predlog. (Pjesak. Iza objašnjenja sa etrano zemaljskoga odbora oba su predloga bila jednoglasno prihvaćena.)

Nekoliko razmatranja o nezavisnom dalmatinskom parobrodarskom društvu.

Udruženju sviju dalmatinskih parobrodarskih društava sa Lloydom čini se na prvi mah, da bi se pospješio osobni promet osobito tada, kad bude pomorski materijal reformiran.

Lloyd je dobio brze pruge, čime si je osigurao najbolji dio.

Mi smo želili, da se stozje sva dalmatinska parobrodarska društva u jednu zajednicu, jer bi tada imali narodnu neovisnu mornaricu.

Lloyd će pomoću protekcija jamačno naći način, da drugim zapovjeda, namećuju svoje mišljenje.

Dalmatinski i istarski zastupnici bili bi učinili najpametnije, kad bi bili oko toga nastojali, da se fuzioniraju sva naša društva, a država da to zajedničko istarsko-dalmatinsko društvo dovoljno subvenzionira, daviš neku glavnicu već unaprijed, da se preskrbi sa novim i brzim materijalom, kakvim „Ugarsko-Hrvatsko“ društvo razpolaze.

Ali država ne htjede dopustiti, da društva među sobom konkurisu, već je unutra usilila Lloyd namjerom, da isti bolji komad potegne, a ostala društva nek se zadovolje već oglodanom košću.

Na taj način vlada je htjela da uzdrži supremaciju Lloyd, malo brineći se za slavenski ideal, da bi isti osnovali na svom moru, svoje parobrodarsko društvo.

Naša t. j. istarsko-dalmatinska obala producira najbolje i najiskusnije mornare, koji moraju (usljed te nove kombinacije), da služe društvima sa tudjim kapitalom, ostajuć od istog uvijek odvisni.

Država je jamačno mislila, kad bi favorizirala takvo slovensko pomorsko društvo, da ne bi mogla da tako nastavi centralizaciju i germanizaciju.

Njemački je jezik Slavenima poznat, jer si oni u obće lahko prisvoje tudje jezike. Ali Slaveni znadu također u svojim kućama da goje i svoj materinski jezik. To se svojstvo tako čvrsto ukorenilo, da ga ne će moći ni jedna državna vlast da zatre. Da je tome tako, svjedokom su nam mletički, koji vladali nekoliko vjekova južnim pokrajinama, sve do Jonskih otoka, ali i jezik antohtonog žiteljstva nisu dirali jer su znali, da bi im trud bio uzaludan.

Dubrovačka republika bila je dapače tako ljubomorna na svoj jezik, da nije inače općila no hrvatskim jezikom.

Zar će se 20 milijuna Slavena u našoj monarhiji uvijek boriti protiv onima, koji najrijed kroče? To mora da već jednom prestane!

Istarski sabor.

U Kopru 25. sept. 1907. IV. sjednica.

Sjednica je počela u 11 sati. Prisutna su 22 zastupnika.

Zapisnik zadnje sjednice odobren bez prigovora. Predsjednik priobćuje razna priobćenja, molbe i predloge. Odustaje se od prvog čitanja izborna reforme, jer je ta i onako štampana i razdijeljena među zastupnike. U formalnom predlogu predlaže Dr. Bartoli, da se ova zak. osnovna uputi posebnom odboru od 7 lica, koja će proučiti izbornu reformu i osim toga viećati o tom, kako bi se mogli urediti narodnosti odnosaji u Istri.

U ovaj odbor biraju se Bartoli, Bernali, Bubba, dr. Laginja, Šbisa, Spinčić, Dr. Dinko Trinujstić i to jednoglasno sa 22 glasa. Odbor će se konstituirati poslije sjednice.

Prima se u prvom čitanju zak. ošćiova o promjeni nekih §§ o taksu na pivu isto se prima u prvom čitanju zak. os. o zemaljskoj pristojbi na pivu. Obję se odpućuju financ. odboru.

Predlaže se na predlog zast. Kompare glede uredjenja pćotaka Rieke. Zast. Kompare odriće se rieći i pridržaje si pravo, da govori kod zadnje točke dnevnoga reda.

Prima izvješće financ. odbora riešava se molba podpornoga društva za medicinare u Beću, te se upućuje zem. odboru. Isto i za podporu bećkoj „Mensi akademici“.

Na predlog školskog odbora produljuje se podpora Josipu Tribusu. Na predlog istog odbora produljuje se podpora Lauri Gandusio. U ime školskog odbora predlaže Constantini, da se Ani Gandusio daje daljna podpora. Prima se.

Odobravaju se na predlog agrarnog odbora proračuni od g. 1905 i 1906 za pošumljenje Krasa. Na izvješće zast. Belia odobravaju se proračuni brutovščina za g. 1907.

Isti zastupnik izvješćuje u ime fin. odbora o podpori društva udovica i sirotin austrijskih liećnika. Prelazi se na dnevni red.

Na predlog istoga doznauje se društvu za podporu otpuštenih kaznjeniku 100 K godišnjih.

Na izvješćaj Zarotlia u ime istog odbora prelazi se na dnevni red preko molbe J. Butkovića za oprost duga.

U ime financ. odbora izvješćuje Šbisa o molbi D. Libutti sa predlogom, da mu se uračuna služba u mirovinu od 1. XII. 1894. unaprijed.

Isti izvješćuje u ime istoga odbora, da se plati tehničkog odsjeku za vodogradnju u Beljaku 600 K, za radnje oko uredjenja pćotaka Rieke.

Zast. Kompare preporuča predlog sa par rieći. Prisjeonik Tomasi preporuča predlog i stavlja drugi za uredjenje pćotaka Funjan.

Predlog zast. Spinčića i drugova, da se opet dopusti gojibha koza u Istri, prihvaćen je i upućen agrarnom odboru, pošto mu je predlaguć prešnost utemeljio.

Prisjednik Tomasi odgovara na jednu interpelaciju zast. Andrićića i drug. sast. god. 1904. u poslu seoskog župana u Lubenici.

Tim je izerpljen dnevni red, predsjednik diže sjednicu i uriče buduću u Petak u 11 sati.

U Kopru 27. sept. 1907.

V. sjednica.

Sjednica se otvara odmah poslije 11 sati. Prisutna 23 zastupnika.

Tajnik Zarotli čita zapisnik prošle sjednice, koji se bez primjedbe odobrava.

Predsjednik daje razna priobćenja. Javlja, da se je konstituirao odbor za izbornu reformu, te izabrao predsjednikom zast. Bubba, a tajnikom zast. Šbisa.

Čitaju se upiti:

1. Zast. Bartoli interpelira vladu radi poduka vjeronauka na hrvat. jeziku u biskupiji krękoj napose u Cresu.

Dostavlja se vladinom zastupniku.

2. Zastupnik Mandić stavlja na vladu ovaj upit:

U sjednici od dne 21. o. m. ovoga visokoga sabora stavio je zastupnik Dr. Dinko Trinujstić sa drugovima na pres. saborskog predsjednika, obzirom na njegovu demisiju na časti zemaljskoga kapetana, sljedeći upit:

„Je li voljan priobćiti vis. saboru u cijelosti priobćiti spis svoje ostavke na časti zemaljskoga kapetana, te način, kojim je prekarano ostao u činu?“

Na taj upit odgovorio je zemaljski kapetan i saborski predsjednik u sjednici istoga sabora dne 21. o. m. kako slijedi:

„Pismo o stavci, o kojem želi častni zastupnik priobćenje, lije se u prvom ređu odhćićaja između vlade i moje osobe, te se ni šijatram dužnim priobćiti dotični sadržaj visokomu saboru. Što se tiče oblika, kojim sam se posluzio, dočim sam vladi priobćio svoju odluku, ogranićujem se na to, da izjavim, da sam jednostavno i jedino oćitovao, da predajem svoju ostavku.“

Iz dužne pristojnosti i u interesu redovitog djelovanja sabora, moram da ostanem na svojem mjestu dok ne sligne odluka na moju ostavku. Dok se to dogodi ja sam i ostajem zemaljskim kapetanom, sa svimi pravici i svojstvima pripoznatim mi zemaljskim statutom. Ne može se dakle dvojitii o zakonitosti zasjedanja i o svim činima uprave, koje se stvaraju, dok sam ja u službi.“

Podpisani ne mogu se zadovoljiti ovim odgovorom zemaljskoga kapetana, jer drže, da sabor mora da znađe za uzroke tako važnog koraka svoga predsjednika i za razloge, radi kojih nije visoka vlada riešila to pitanje, te uslobudjaju radi toga upravitii na visoku ces. kralj. vladu sljedeći upit:

1. Je li je voljna priobćiti visokom saboru u cijelosti spis presvj. goap. dra. Ljudevita Rizzi-a o njegovoj ostavci na časti zem. kapetana?

2. Je li je predložila tu ostavku Njeg. Velič. na riješenje i ako nije, zašto nije? Dostavlja se vladinom zastupniku.

3. Zast. Andrićić interpelira zemaljski odbor:

Po slovu § 51 obćinskoga pravilnika meče da obćinsko zastupstvo imenuje za nekoje dijelove obćine seoske glavare, da budu na ruku načelniku u obavljanju nekojih poslova, ali se pri tome imaju držati naputaka dobivenih od načelnika, pošto po slovu § 52. jedini načelnik za stupu obćinu prema vani, a polog § 54. načelnik upravlja imovinom obćine, nadzire uporabu i upravu obćinskih dobara, vodi i nadzire izvedbu obćinskih poduzeća, te određuje u svim obćinskim poslovima. Vrhovno upravno sudiste sudilo je na 21. aprila 1888. br. 1155, da nu zastupanje seoskog odlomka prema vani nije nadležan seoski glavari; dne 19. novembra 1892. br. 3477 sudilo je isto sudiste, da je seoski glavari tek pripomoćni organ obćinske uprave, uslijeg čega, gdje ne stoji kakav izrični proois, ne smije se istoga upotrebiti za kakav poseobi postupak; napokon je isto sudiste sudilo dne 18. maja 1893. br. 1769, da zastupanje toli obćine koli pojedinih odlomaka, pripada izklučivo obćinskoj upravi.

Zakon 19. maja 1863. veli u § 13. mjestne su obćine dužne graditi i uzdržavati ceste i puteve obćinske; a u § 14.: Izgradnja i uzdržavanje cesta i puteva obćinskih jest unutarnji posao obćine.

Pokaj svih navedenih zakonskih poписа izdao je Zamaljski odbor dne 10. aprila 1905. pod br. 3005. sljedeću doznak:

G. Ivanu Čeperić, seoskom glavaru u Batomlju.

Priobćuje Vam se, da je pišući današnjim zaključkom odlučio utjerati iznosom od 400 Kruna u trošku nabave potrebnog zemljišta za izgradnju puta što presjeca selo Batomelj. Navedeni iznos od 400 Kruna biva istodobno doznaćen na naše ime i pod našu odgovornost, prema nastajnom polaganju računa. Ovim biva uvučena Vasa molba od 4. aprila 1905.

Za pokrajinskog kapetana Tomasi v. r.

Čast nam je stoga upitati zemaljski odbor:

1. Čime opravdava zemaljski odbor činjenicu, da je gornjom odlukom mimo-isto obćinsko glavlarstvo u Baski, te u djelokrugu ovoga ovlastilo na stanovito

zemaljski
sjednici
stijeci:
li častni
prvom
se osobe,
iti do-
se tiče
im sam
ničujem
ostavno
moju
esu re-
am da
stigne
to do-
kape-
jstvima
im. Ne
i zasje-
toje se
ovoljiti
pelana,
za uz-
jedjed-
visoka
odjavu
kralji.
jsokom
p. dra.
avci na
u Njeg.
nje?
iku,
zemalj-
vitičnika
uje je
re, da
vljanju
imaju
čelnika,
nik za-
g 54
nad-
obara,
juzeča,
lovima.
na 21.
upanje
nadlezan
1892.
da je
zan ob-
stojne
istoga
stupak;
dne 18.
njeje toli
pripada
u § 13.
uzdrža-
§ 14.:
puteva
ine.
kih po-
dne 10.
tu doz-
varu
mjlu.
učići da-
gerati iz-
nabave
puta što
iznos od
račen na
prema
im biva
na 1905.
ana
i v. r.
zemaljski
i odbor
mimo-
te, u
stanovilo

javno djelo glavara u Batomlju u opreci sa zakonom?
2. je li seoski glavar u Batomlju po- ložio račun o upotrebi doznačenih mu 400 Kuna? ako je
3. je li zemaljski odbor voljan dati taj račun na uvid saboru? ako nije
4. je li zemaljski odbor voljan bez- odvlačno zatražiti taj račun od seoskog glavara u Batomlju, to ga naknadno dali saboru na uvid?
Dostavlja se zem. odboru.
4. Zast. Tomasi interpelira vladu radi proširenja prostorija na željezničkoj po- staji u Bujama. Dostavlja se vladi.
Zast. Davanzo podnosi prešni predlog:
1. Pozivaju se obojni ministri, neka uz- nastoje, da se ratna mornarica služi za svoje porabe istarskim vinom. 2. Neka se u tom smislu uplija i na „Austr. Lloyd“. Glasovanjem prima se i prešnost i predlog sam.
Odobrava se izvještaj agrarnog od- bora o obratnu zaklada za pošumljivanje istarskoga krasa za g. 1904. Odobrava se proračun predložen od istoga odbora za g. 1907. (Izvj. Mianich.)
Uz izvještaj polit. ekonomskog odbora predlaže izvjest. Clova, da se odbije utok Petra Križmanca za ustrojenje posebnog vieća u Grožnjanu. Prima se.
Prelazi se na daljne točke dnevnoga reda.
Školski odbor predlaže i sabor pri- hvaća da se dade udovi Ceciliji Mogorović izvanredna podpora od K 120 za odgoj njezine petere djece.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata da se odobri zaključke zem. odbora o izvanrednoj podpori od godišnjih 300 K do konca februara 1908. slušateljlu slo- zosije L. Volpis-u.
Financijski odbor predlaže i sabor prihvata da se priznade Tomi Depangher činovniku kreditnog zavoda, pravo na mirovinu službe od 1/4. 1897.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se predje na dnevni red preko molbe Dr. Ivana Rossi za povećanje mirovine.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se molba obćine Labin o podpori za gradnju ceste Labin-Ravne uputi zem. odboru, da ju uzme u obzir u budućih proračunih.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se uzme do znanja ikaz prikazani od pomorske vlade glede uprave i uporabe dohodaka za god. 1904., 1905. i 1906. zaklade Fr. Josipa I. za podpore istarskoj mornarici.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se Terezi Privitelli produlji podpora godišnjih 100 K, od 1/1 1906—18/12 909
Odbor školski predlaže i sabor pri- hvaća, da se odobri privremeno produ- lenje podpore podijeljene od zem. odbora Erminiji Golob od 1/1. 1906. i da se istoj podijeli druga podpora od K 160 za god. 1907. 1908.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se podijeli Ivanki ud. Zast. godišnja pod- pora od K 275 za god. 907. 908. i 909.
Isti odbor predlaže i sabor prihvata, da se podijeli Urši ud. Sartoci tromjesečni pogrebni doprinos netom bude odnosni zakon potvrđen.
Isti predlaže i sabor odobri, da se Josipu Genso podijeli podpora od K 100; da se molba Antonije ud. Nardini uputi zem. odboru na eventualno uva- ženje;
da se podijeli Mariji Ivanki Antonini podpora od godišnjih K 300 na tri god. počam od 1/8. 1907;
da se molba Julije Zieh uputi zem. odboru na eventualno uvaženje;
da se odbije molba popa Ivana Butkovića za podporu iz pokr. zaklade za pogrebne troškove pri smrti popa Nikole Butkovića u Kastvu;
da se podijeli ud. Juliji Predonzani podpora od godišnjih K 250 za godinu 1908., 1909. i 1910.;

da se Ivanki ud. Demartini produlji na trogodište od 1/1. 1907. podpora od 400 K;
da se predje na dnevni red preko molbe An. Zaratini za pripomoć i miro- vinu kćeri ud. Demartini;
Da se Mariji Bojko podijeli podpora od god. 60 K za trog. 906—908;
da se Ivanki ud. Sluga podijeli pod- pora od god. K 160 za 905—907.
Agrarni odbor predlaže i sabor pri- hvaća, da se pozove zem. odbor, da do- govorno sa odborima ostalih pokrajina pozove vladu, da prikaže novom parla- mentu osnovu zakona glede nadzora trgo- vine sa kemičkim i umjetinim gnojivima i mjericama i sa sjemenjom.
Kod zadnje točka dnevnoga reda, koja radi o nadzoru kod prodaje umjet. gnojiva prilavaćen je dodatak zast. Davanza, da se tomu nadzoru podvrgnu i one tva- rine, koje uništuje kukce u prvom redu buhač.
Na kocu sjednice pročitate su stije- deće 2 interpelacije zast. Kozulića i zast. Kompara:
U prošlim godinama bio je poveljen postupak za ustrojenje raznih novih škola u pokrajini. Držalo se komisije, preslu- šivalo obćinare, ali dalje se ništa više ne čuje, a puk uzalud čeka na konačno rie- senje.
Navadjamo primjericke nekoje od tih mjestia gdje se proveo propisani postupak, a škole još uvijek nema. To su: Rakitovac, Trstenik, Brgudac, Vrh, Kostabona, Krka- vac, Borut, Bederna, Gorica, Foškulin, Morsalž i t. d.
Pošto se dugo i čugo u protuslovlju sa načelima prosvjete i čovjekoljublja, te sa prepisima obćojedih zakona prieti onom pučanstvu željni napredak njihovog poroda, pitamo c. kr. vladu:
Je li voljna navesti nam uzroke, radi kojih nije došlo do konačnog ustrojenja pučkih škola u više navedenim i drugim mjestinama, gdje se jur provelo predhodni postupak, to 2. je li voljna svojski se za- uzeti, da odnosne škole budu konačno ustrojene, odstraniv eventualne zapreke.
Interpelacija zast. Kompara:
„Slovensko učiteljsko društvo za Ko- parski okraj“ izradilo je mjeseca julyja t. g. nacrt za uređenje pravnih odnosa u učiteljskog osoblja na javnim pučkim sko- lama i gradjanskim školama u markgrofiji Istri. Isti nacrt zakona izradilo je također „Hrvatsko učiteljsko društvo za Istru“, zemaljskom odboru, da spomenuti nacrt zagovara.
Isto su učiniti u suglasju sa sa hrvat- skim i slovenskim učiteljskim također i talijanski učitelji pokrajine Istre.
Na temelju toga pitaju podpisani sl. zemaljski odbor:
1. Je li zemaljski odbor primio gore navedene peticije?
2. Kani li zemaljski odbor već u ovom zasjedanju predložiti saboru zakon- sku osnovu za definitivno uređenje prav- nih odnosa učiteljskoga osoblja u Istri?
3. Ako ne kani to učiniti, kako opravdava to svoje stanovšte?
Na drugu interpelaciju odgovara pris. Chersich, da su razna učiteljska društva podnesla također molbu za uređenje plaća, i da zem. odbor izradjuje dotičnu osnovu.
Zaključak sjednice prije 1 sat.

Pogled po Primorju.

Voloski kotar:

Javna pučka škola na Pehinu. Dugo je trajalo al konačno se je dočekalo. Obćinari Hostove i naročito Pehina već od dulje vremena žellli su imati svoju školu, jer su im druge predaleko. Obćina je već prije više godina poduzela sve moguće da dodje do ustanovljenja te škole. Kod oblasti se je stvar dugo vukla, al je konačno i riješena. Obćina je dala

sagraditi sgradu i pripravila sve potrebno, oblasti su imenovale učitelja, u osobi vrijednoga gospodina Hajdingera, do sada učitelja u Sv. Mateju. U prisustvu gospo- dina. načelnika Kazimira Jelusića, višo obćina i školske djece, bila je škola u Pehinu dne 24. rujna, na dan Majke Božje od plaće po gospodinu župniku dekanu Franji Ryslavom blagoslovljena i otvorena.

U školu bilo je već onaj dan upisano 52 djece. Bilo u dobar čas! Sad je na roditeeljih da redovito šalju djecu u školu, a na dječaci i djevojčicah da ju marljivo polaze, i u školi rade ono i onako kako njim g. učitelj kaže.

Franina i Jurina.

Fr. Znaš ti Jurino da je to „propaganda fide“?
Jur. To mora da bude nekakova crkvena stvar za širit viru.
Fr. Bravo Jure, a ne znaš ti da imamo i v Malom Lošinju nekakovu „propa- gandu“ nu za onu njihovu poperdiš- sku viru, a to ti u kući Karla Padele v Kaštelu.
Jur. Pak ča se je tamo dogodilo?
Fr. Pozvali su neki dan Leoneva Lokateli, on ki bati našu bandiru, pak su ga počeli nagovarati da bude njihov, da će mu dati 20—30 florini za kupit škopci. Padelina mu je rekao, da će on svoga maloga poslat s njim na Palaeuol, inšoma obećali su mu romu i tomu. A Leone im je odbrusil: ni treba da vaš mali gre s manu, ja imam Stefana Čudu i šal je ča, a Padelu i Crni kaludjer detto Gaučo i Pokrović i sva oslata ganga, ostali su s dugim nosom.

Razne primorske viesti.

Imenovanje. Nedavno ustoličeni žup- nik u Kastvu Franjo Ryslavu imenovan je 20. rujna dekanom u Kastvu. Radujmo se i čestitamo.
† Jovan Maričević.
Prekjučer na 9 sati u večer preminuo je u Peroju u 68 godini života prečastni protoprevizter Jovan Maričević. Već je dulje vremena častni starac i dobar ro- doljub bolovao, dok ga nije evo jučer smrt riešila svijlu boli u ovoj tužnoj do- lini suza.
Sprovdn će se vršiti danas u 4 sata po podne. Vječnaja pomjati!
Vjenčao se u ponedjeljak 30. pr. mj. g. dr. Otmar Brovet, obć. liečnik Vrbnika i Baške sa gospodjom Marijom Parčić iz Dobrinja.
Dar mjesto Vlence. Obćinsko zas- tupstvo u Kastvu primiv na znanje, da su obćinski glavar Kazimir Jelusić i prvi sa- jednici Franjo Dukić bili na sprovodu ne- prežaljenoga Slavoja Jenka bivšega po- častnoga građanina i zastupnika u zemal- skom saboru i kliknuv mu slava, glasovalo je u svojoj sjednici od 21. rujna t. g. 50 kruna za Družbi sv. Ćirila i Metoda mjesto vjenca na grob istoga Slavoja Jenka. Slava blagom pokojniku, i čast takvom zastupstvu.
Imenovanja u političkoj struci. Na- mjestnički perovod, a g. Dr. Eugen Zupan- čić dodijeljen je kotarskomu poglavarstvu u Gorici, a namjestnički perovodni vježb- nik g. Josip Znidarski kot. poglavarstvu u Sežani.

Učiteljstvo Istre.

Ove subote započinje zasjedanje »Nar. Prosvje«. C. kr. pokrajinsko škol. vijeće dozvolilo je učiteljskim silama i članovi- ma društva, da drže školu u četvrtak dne 3. oktobra mjesto subote. Oni, koji će se poslužiti ovom dozvolom, imaju ovu okol- nost najaviti svome mjesnom škol. vijeću. Družba izdala je u tu svrhu isti dopust, uz nadoknadu školskog dana ovog ili sljedećeg četvrtka.
Imenovanja.
Guido Polley polit. povjerenik i upra- vitelj c. k. kotarskog glavarstva u Kopru i barun Artur Schmidt pl. Zabierov upra- vitelj c. k. kotarskog poglavarstva u Vo- loskom, imenovani su kotarskim kapetani u dotičnim mjestima.
Premještanje. Kotarski veterinar g. Anton Zamarin premješten je na vlastitu molbu iz Kopra u Poreč a g. I Salvador iz Poreča u Kopar.
Zbilja čudnovato! U Nerezinama, obćina Osor, zabranjeno bjiše ratvelj- stvu naše škole upisivati djecu početkom školske godine. Obćina proglasila je da svi oni, koji imadu djece, koja će početi polaziti školu, imadu se ne samo kod nje najaviti, nego i izjaviti koju školu će nji- hova djeca polaziti. Onaj, koji se ne bi odazvao tome pozivu, bit će kažnjen glo- bomo do dvije stotine kruna. — Ta nam je nova naredba, temeljeća se na odluci c. k. poglavarstva u Lesinju, zbilja ne jasna za to, što samo ratveljstvima pri- pada pravo, da upisuju djecu, a ne općine. O toj zagonetki informirat ćemo se bolje, i onda opširnije na nju osvrnuti.

Obrt u Istri i Dalmaciji. — Iznšlo je izvješće obrtnog nadzornika za Istru i Dalmaciju. Svih obvezanih na osiguranje proli nezgodi imma 1865, i to 733 u Istri, a 692 u Dalmaciji. U svemu imma 1365 poduzeća sa 6578 namještenika. Otkriveni su i ovaj put mnogi nedostaci kod ure- daba. Okobito kod preša za ulje viadaju škandalozne prilike. Bilo je u svemu 164 nezgoda, 4 smrtna. Obrtna škola u Pulju imadu 320 djakna (lani 96). Osim tipografa nisu radnici poboljšali svoje gospodarsko stanje. Najgorje izrabljuju radnike tvornice konzerva, koje su jedva pristale na to, da radnicima povise plaću za 2—4 filira dnevno. Mi ćemo se još potanje osvrnuti na ovo izvješće.

Za naš jezik u trgovini. — Neki vrlo ugledan trgovac iz Istre, odobravajući naše pisanje za hrvatski jezik u trgovini savjetuje nam, da poručimo našim trgo-vcima ovo: Sve račune, fakture dopisa, ponudbe i t. d. koje vam stignu od bilo koje strane, a nisu pisane u našem jeziku, jednostavno povratite sa primjedbom: ne prima se; izvolita dopisivati s nama hr- vatski (odnosno slovenski).
Da je to sredstvo najbolje i najus- pješnije osvjedočio se je naš prijatelj sam u svojoj trgovini. On je doživio hrvatskih dopisa iz Berlina i Hamburga, a vrlo bi se začudio, kad bi mu danas i koji bečki trgovac posao i jednu njemačku dopisnicu.

Prod par dana primio je isti trgovac iz Trsta jedno vrlo loše hrvatski sastavljeno pismo. On ga je povratio s primjedbom, da ne primu uvreda. Postije 48 sati ista ista tvrdka poslala mu je drugo pismo, ali ovaj put tako lijepo sastavljeno, da nije nedostajao nit jedan zarež. „Bathan“.
Nieml — Ribari u Dalmaciji
U Beckim novinama čitamo, da je vlada dozvolila dioničko društvo „Dalmatia“ za morsko ribarenje i trgovinu u Dalmaciji. Sjedište društva da će biti u Beču i dioničari da su većinom — Niemci.
Ne znamo, da je ova vijest istinita, ali ako jest, tada će nam biti to novi dokaz, da u našoj Dalmaciji nema podu- zetna duha. Talijani iz Kraljevine izkoris- ćuju tamo sladakovolne sile; jedni Niemci trže hogatstvo u zemlji, a drugi eto i na moru, pak se tužno na pojavu tudnja- stva, na svoje siromaštvo, i na stotinu drugih jada i nevolja!

Novo banknote.

Kako je austro-ugarska banka doznala da se radi velika množina okrivtorenih banknota po 20 K, odlučila je da sadanje banknote zamjeni sa drugima. Uprava će banke za vrlo kratko vrijeme moći, da potura taj novi papirnati novac u promet.

Veliki »Čirilo-Metodski koledar« za god. 1908. kojega izdaje klub »Čirilo Metodski zidari« već je izašao i već se razasijalo svima koji su se na njega predplatili i koji ga naručile.

»Čirilo Metodski zidari« u Zagrebu počeli su prošle godine izdavati svoj koledar. Klub je htio, da dađe hrvatskoj publici u ruke koledar, nu i neki almanah hrvatskih književnika. Prošlogodišnji koledar bio je osim nužnoga diela obiskrbljen vrlo krasnim sadržajem zabavno pučnim, te je stekao simpatije sviju, koji su ga nabavili. Ovogodišnji koledar ne zaostaje po opremi ni malo za prošlogodišnjim. Preporučamo s toga svakome, ko hoće imati i koledar i zabavnu poučnu knjigu, da si nabavi veliki »Čirilo Metodski koledar« za g. 1908. od kluba »Čirilo Metodski zidari« u Zagrebu. Cijena je tvrdo vezanom K 2.— a broširanom K 1.60.

»Čirilo-Metodski čas.«

Klub »Čirilo-Metodski zidari« u Zagrebu sklopio je opet novi ugovor, od kojega se nada lijepome dobitku za budjenje hrvatske svijesti u Istri, ako će naći bolji odziv, nego li je našao kod drugih proizvođa. Klub je sklopio ugovor sa poznatom tvrtkom I. Fromm u Opavi, da pod njegovim imenom stavlja u promet čaj u malim i velikim omotima. Apeliramo i pozivamo stog sve trgovce, da naruče ovaj čaj, a od kupaca pako, da zahtijevaju od svakoga trgovca, da naruči »Čirilo Metodski čaj«.

»Narodna Prosvjeta«.

Ovo glasilo ne može da izađe sa prvim listopada, jer urednik zaokupljen svojim službenim poslovima. Izvolutiće ovu okolnost uvažiti cijenjeni čitatelji, a za par dana bit će svima ugodjeno.

Razglednice sa slikom naših zastupnika. Uspomena 14. maja 1907

Kod g. J. Kraljića, ravnatelja Družbine škole u Malom Lošinj u imade zalih tih patriotskih razglednica. Cijena na malo i na veliko 10 para. Šalje se pouzede. Čisti dobitak ide Družbi sv. Čirila i Metoda, odnosno za gradnju Družbine škole u Malom Lošinj. Požurite se dakle naručiti te razglednice,

Novi knjiga. »Ples« ta moderno opremljena knjižica sa važnim sadržajem dobiva se kod časopisa »Družinski prijatelj« Trst Vinzenzo Bellini 2. IV.

Svrha je knjige eminentno moralna, te se osobito preporuča mladim ljudima, da ju čitaju. Preporuča se osobito gg. učiteljima, odgovajateljima, mladeži svećenima i u obće ljubiteljima mladeži. Cijena je sa poštom 80 para. Požurite se dakle odmah naručiti tu knjigu, te se ne će te kajati.

Ponizant in razaljonf. Roman v štirih delih z egitogom. Ruski spisal Feodor Mihailovič Dostojevski. Založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani. Cijena 3 K uvez. 4-20 K.

Nikad nam bolje ne dolazi znamenito ovo djelo ruskeg velikana Dostojevskoga, kako upravo ove dane, kada čujemo toliko prustuslovnih vijesti iz praatara Rusije. Slovanski je jezik i onako toliko sličan hrvatskom, da svaki Hrvat bez poteškoća lahko razumije.

Dostojevski majstorskom rukom opisuje najgadjniji gresi čovjeka, kojega pokvarenost podivlja, nu on ne piše da time zabavlja čitaoce već da ga odvrti od zla, plemenita ga dakle misao vodi, i kao takav zaslužuje priznanje.

Vruće preporučamo to djelo ruskeg pisca, kao i ostala, koja će »Leposlovnja knjižnica« u Ljubljani unaprijed izdavati.

»Preko Atlantika u Ameriku«.

Ponovno preporučamo to znamenito djelo vrlig hrvatskeg književnika i državno te zemaljskeg zastupnika g. dra. A. Tresić-Pavičića. Sva se hrvatska i srbska štampa najpovoljnije izrazila ovom jedinom djelu svoje vrsti kod nas. Za cigla K 3.— može se dobiti tu zanimivu knjigu u našoj papirnici.

Listnica uredništva i uprave;

Gosp. Dr. P. u S. Vaš sastavak posilali smo našem glavnom suradniku, koji Vam se lijepo zahvaljuje i poručuje, da nije vrijedno upustiti se u polemiku sa onakovom družbom. On bi se znao braniti i obraniti i sam — a imade i gdje-kad bi to pronašao s hodnim, ali mu se ne će mrljati ruke sa onim odpadcima do skrajnosti pokvarenih moždjana. Dakle »zamaši« nos, guarda e pnsa!

Gosp. I. S. Udovoljismo i tako ćemo u buduću, živio!

Oglas.

U četvrtak dne 10. ovog mj. u 2 sasta poslije podne obdržavati će se u Kastvu godišnja skupština »Bratovščine hrv. ljudi u Istri« sa navadnim dnevn. redom, na koju se p. n. gg. članovi bratovščine najuljudnije pozivlju.

U Kastvu, dne 1. X. 1907.
Odbor »Bratovščine hrv. ljudi u Istri«.

Premilostiva gospodjo!
znadete li, zašto li kod kupovanja sladne kave ime »Kathreiner« izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Vam drugdje predjeti pagibeli, da ćete dobiti manjevaljnu kavu, koju manjaju sve prednosti, koje »Kathreiner« odlikuje!

Pošto jedine
Kathreiner - Kneippova
sladna kava

posjeduje ujedn svoega samovoljnoga nadina proizvođačn. mlitak i okus vrnate kave.

Zato si, premilostiva gospodjo, izričito naglasiti, da pravi »Kathreiner« dobijete jedino samo u razvorenim izvornim omotima pod nazivom: »Kathreiner-Kneippova sladna kava«, koja je providjena sa slikom »šupnika Kneippa« kao zaštitnim znakom.

Dvostraki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

Godina stare bolesti izliječeno su sa mojim strojem posve! Od izličečnih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odličnijih elojen izlano svjedoke i priznanje iz sviju strana sviet pohrajenje su u mojoj pismohrani, gdje stoje svi komu u svako doba na vidu. **BDJE MIJEDAN LIJE NIJE POMOGAO, MOLIM FOKUSATI MOJ STROJ!** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedena bolestima, a onaj bolestanik, koji po mojem stroju za nekoliko izličečen najduje u roku od 45 dana, dobiti novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. obširno na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltimim, koj je poradi svoga neuspješna zbranjena u Bjelomsko kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. broj 86967 osobito se hvati i uživa vanrednu depadnost paradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarijih 20 godina, kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzeteom ili ako se novac unaprod pošalje, razasijlo glavna prodavaona za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadsz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadruskih djevoja jedan ili više po krana 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dlan to disto bes ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio vodi ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenico i zaštitnicu uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim jultja i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Cijlo S. Stefano br. 9, informacije prisnomno desno, gdje se dobivaju pobliže.

Ravnateljstvo.

J. Kopač

Štitovan u 3 aršebnari kolajzami u Gorici godina 1861. 1894. 1900.
Častna diploma i zlatna kolajna u Vidnu godina 1902.
Zlatna kolajna i zlatni križ u Rimu godina 1903.

Svjjećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. glavnom obširno svjēće i prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 6.— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tuzjav Myrrhae, Styrax, stija i stakla za vjēćno svjetlo po jeftinij cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svjēće za pogrebe, za košično drve, volteni svietli i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žudi vosak kupujem u svakoj množini po najviljoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenu franko.

Veliko skladište

kaca za kupanje, modernih kloseta, plinskih svjetiljka, trajne Auerove mrežice, komad po 60 para; tuiljaca za plinske svjetiljke, komad po 40 para.

Josef Brosina = Pola

Novosti Sprava za prištedjaju plina (Sparrapparaturen). Prikladi 40%, plinot.

— Via Barbacani, 5. —

Službeno ovlaštenii namještac, vode i plina.

Prozina u tu stroku zaslopućuje radnje te jamči za ostidnu izvedbu i jeftinu cijenu.

TRAŽITE SVUDA!

GLAVNO SKLADIŠTE
U KNJIZARNI
CIRILO-METODSKIH ZIDARA
(Sjedinic 10 R.)
ZAGREB, PRERADIVCEV TRG B-4

SVI HRVATI
PUŠE U KORIST
HRVATSKE
ISTRE,

Jer kupuju:
TUJČICE I
CIGARETNI PAPIR
CIRILO-METODSKIH
ZIDARA

POMOZITE

